ASSOCIACIÓ ALBA

Àmbit geogràfic: Comarcal
Seu social: Tàrrega
Forma jurídica: Associació sense ànim de lucre

- **343 persones treballadores**
- **93 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social**
- **123 persones voluntàries**
- **475 persones sòcies**

NOMBRE DE PERSONES ATESES EN SERVEIS A LES PERSONES:

- **475 a serveis a la infància i la joventut**
- **150 a serveis a la gent gran**
- **410 a serveis a persones dependents o amb discapacitat**
- **112 a serveis a persones amb problemàtica de salut mental**
- **22 a serveis específics vinculats a l'àmbit de l'execució penal**
- **169 a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social**
- **4.673 a serveis de cohesió i dinamització social**

www.aalba.cat

Breu història de l'organització

Alba és una entitat sense ànim de lucre amb 50 anys d'història, constituïda l'any 1975 a Tàrrega per iniciativa d'un grup de famílies amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats de les persones amb discapacitat del territori. Amb el pas dels anys, Alba ha anat ampliant el seu àmbit d'actuació i diversificant els serveis, incorporant l'atenció a altres col·lectius en situació de vulnerabilitat, com persones amb problemes de salut mental, infants i joves en risc, persones grans i altres col· lectius en risc d'exclusió social. L'entitat s'ha consolidat com un referent a les comarques de l'Urgell i la Segarra, oferint serveis en àmbits com l'educació, l'ocupació, la salut, l'habitatge, el lleure, el suport a la vida independent i la inserció sociolaboral. Actualment, Alba forma part activa del teixit social i econòmic del territori, i impulsa projectes d'economia social i solidària mitjançant centres especials de treball, empreses d'inserció i iniciatives comunitàries. El 2022, l'Associació Alba va elaborar de manera participativa el seu Codi Ètic de Bones Pràctiques i Bon Govern. Des de llavors, treballa per una gestió transparent, sostenible i de qualitat, amb l'objectiu de garantir una atenció centrada en la persona i fomentar una societat més inclusiva, justa i cohesionada.

Missió

La missió d'Alba és acompanyar les persones en situació de vulnerabilitat i les seves famílies en els seus projectes de vida, contribuint en un territori inclusiu i compromès. Aquesta missió es desenvolupa a través de tres eixos principals:

- Persones com a projectes de vida, promovent l'empoderament, l'autodeterminació i la defensa dels drets humans, amb serveis inclusius i comunitaris.

- Organització saludable i ètica, amb un model basat en el benestar intern, el lideratge compartit i la innovació, seguint el Codi Ètic de Bones Pràctiques i Bon Govern.

- Compromís amb el territori, actuant com a motor de transformació social a través de la col·laboració, la incidència i l'economia social i solidària.

Alba ofereix suports i serveis a persones amb discapacitat i altres col·lectius en situació de vulnerabilitat. Treballa en àmbits com l'educació, l'ocupació, l'habitatge, la salut mental, el lleure i la vida independent, amb l'objectiu de promoure la inclusió social, la igualtat d'oportunitats i la millora de la qualitat de vida. També impulsa projectes d'economia social i solidària i desenvolupa accions comunitàries amb impacte al territori. L'organització aposta per una gestió ètica i sostenible, prioritzant el benestar de les persones i fomentant un model organitzatiu basat en equips autogestionats, empoderats i amb lideratge compartit.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

CONNEXIONS ARTÍSTIQUES

Breu descripció

Connexions Artístiques és un projecte de l'Associació Alba que promou el dret a la cultura i la transformació social a l'Urgell i la Segarra. La iniciativa es basa en la creació de "binomis culturals" o parelles artístiques, que connecten persones en situació de vulnerabilitat (discapacitat, salut mental o risc d'exclusió) amb artistes i agents del territori. Aquests binomis o parelles són flexibles i s'adapten a les necessitats de cada participant, fomentant processos de co-creació horitzontal en disciplines tan diverses com les arts visuals, la música, les lletres, l'audiovisual o les arts escèniques.

El projecte neix de la convicció que l'accés a la creació és una de les assignatures pendents en l'exercici dels drets culturals de la nostra comunitat, especialment per als col·lectius més invisibilitzats. Aquí, la creació no és només una eina terapèutica, sinó l'eix clau perquè les persones ateses se sentin part activa de l'ecosistema cultural del país. En situar el talent singular al centre, es trenca la barrera entre "espectador passiu" i "creador", garantint que la veu d'aquestes persones ocupi espais culturals de referència (com FiraTàrrega o l'Espai Guinovart).

Amb una xarxa consolidada d'aliats del territori, el 4 anys de trajectòria refermen un model d'arrelament que combat la segregació cultural en l'entorn rural, entenent que només a través de la pràctica artística compartida podem construir una societat plenament inclusiva i cohesionada.

Aportació de valor de la iniciativa

L'aportació diferencial de Connexions Artístiques rau en la transformació de la persona atesa en agent cultural actiu, exercint el seu ple dret a la creació. Respon als criteris de les bases mitjançant:

Innovació i Rigor: La metodologia de "binomis culturals" o parelles artístiques garanteix una co-creació horitzontal i flexible, adaptada a les necessitats i disciplines artístiques de cada participant (música, arts visuals, lletres, etc.).

Impacte Comunitari: El projecte trenca estigmes en situar el talent singular en espais culturals de referència (FiraTàrrega, Espai Guinovart), generant un diàleg real entre el sector social i el teixit cultural de l'Urgell i la Segarra.

Continuïtat i Replicabilitat: Amb tres edicions, és un model consolidat, d'alt arrelament territorial i fàcilment transferible a altres entitats que vulguin situar la cultura com a eix estratègic d'inclusió i pertinença.

Necessitat a la que respon

La iniciativa respon a la vulneració del dret a la vida cultural que pateixen les persones amb discapacitat, salut mental o risc d'exclusió a l'Urgell i la Segarra. Des de l'Associació Alba, amb centres distribuïts per ambdues comarques, detectem que l'accés a la creació artística és una assignatura pendent. Tot i que la cultura és un dret universal, sovint les polítiques d'inclusió s'han limitat a facilitar l'accés com a espectadors, ignorant la capacitat d'aquestes persones per ser agents creadors. Aquesta mancança genera una doble exclusió: la persona perd una via d'apoderament i la societat perd la riquesa de la seva mirada singular.

Aquesta realitat s'agreuja pel fet de treballar en un context rural, sovint considerat perifèria cultural. La dispersió territorial i la concentració d'infraestructures a les grans urbs dificulten que les persones dels nostres centres puguin participar activament en l'ecosistema cultural del país. A més, el sector cultural i el social sovint operen en compartiments estancs, sense espais de trobada horitzontals on el talent superi l'etiqueta social.

Connexions Artístiques respon a aquesta fragmentació articulant l'art com l'eix de pertinença i ciutadania. Mitjançant els binomis culturals,o parelles artístiques el projecte combat l'aïllament i l'estigma, transformant la "persona atesa" en "creadora". Així, garantim que els col·lectius que atenem des d'Alba no només estiguin presents en la cultura, sinó que en siguin motor de canvi.

Principals objectius assolits

El projecte Connexions Artístiques presenta una trajectòria de consolidació ascendent des del seu inici l'any 2023. Aquest 2026 marca el quart any consecutiu de desplegament territorial, tancant amb èxit la seva II edició i refermant-se com una iniciativa estructural per a l'Associació Alba. Entre els principals objectius assolits destaquen:

Consolidació de la Metodologia (2023-2026): Després de quatre anys de rodatge, s'ha validat el model de "parelles artístiques" o binomis culturals, aconseguint que la co-creació horitzontal sigui una realitat tangible. Més de 100 persones amb discapacitat i problemes de salut mental han passat de ser espectadores a creadores de ple dret.

Teixit d'Aliances Específiques: S'ha creat una xarxa estable amb més de 15 artistes i agents de l'Urgell i la Segarra, integrant disciplines com la música, les arts visuals i les lletres. Aquesta xarxa ja no és puntual, sinó que forma part de l'ecosistema cultural fix del territori.

Fites de Visibilitat en Espais de Referència: En aquests quatre anys, el talent de la "perifèria cultural" ha ocupat espais centrals com FiraTàrrega, l'Espai Guinovart o el Festival Espurnes Barroques, dignificant les capacitats artístiques dels col·lectius vulnerables davant de milers de persones.

Impacte en el Model d'Atenció: El projecte ha aconseguit que la cultura sigui considerada una eina clau d'inclusió dins dels centres de l'Associació Alba, transformant la intervenció social cap a un model basat en els drets cult.

Principals resultats obtinguts

El projecte Connexions Artístiques, en el seu quart any de trajectòria (2023-2026), ha consolidat un model d'impacte mesurable tant en xifres com en la transformació vital dels seus participants. Els resultats són:

Resultats Quantitatius:

- Participació directa: En el darrer any s'han registrat 229 participants indirecte i 71 directe (64 amb discapacitat intel·lectual i 7 amb problemàtica de salut mental) procedents dels
- Centres Ocupacionals de Verdú, Tàrrega, Agramunt i Cervera, el servei SASVI i el Centre Especial de Treball.
- Binomis i Creadors: Consolidació de parelles artístiques amb professionals com l'expert audiovisual Jesús Vilamajó, l'escriptor Eduard Ribera, l'escultor Erick Schmitz, l'artista plàstica Ana Iglesias o l'actor Eduard Muntada.
- Impacte de Públic: Un abast de 1.740 persones com a públic en les diferents accions de socialització.
- Presència en Festivals: Participació activa en festivals de referència: FiraTàrrega, Espai Guinovart , Espurnes Barroques, Festival Galacticat...
- Activitat Territorial: Realització de més de 30 activitats comunitàries en espais com l'Antic Museu de Verdú, l'Espai Comunitari La Bassa, l'Escola d'arts i oficis Ondara, espai cultural de Vallbona de les Monges, espai públic de Tàrrega o la Passió de Cervera.

Resultats Qualitatius:

- Autoria i Veu Pròpia: Creacions amb entitat pròpia com el curtmetratge "El camí del Samuel" , amb diversos premis, l'escultura permanent a La Bassa, la narració "L'Auca dels Arrugats".

Abast de l'experiència

Connexions Artístiques articula un impacte social que transforma la "perifèria rural" en un centre de dret i creació. L'abast de l'experiència es fonamenta en tres eixos de valoració :

- Impacte en els col·lectius: La participació de persones d'Alba amb interès, talent i habilitat artística com a creadora ; el mètode de binomis ha permès un canvi de rol on la "persona atesa" esdevé "artista". Aquest apoderament és l'evidència qualitativa més gran de transformació social.
- Rigor i Projecció: Fruit de la metodologia sistematitzada han nascut creacions que han traspassat comarques, com el curt "El camí del Samuel" (premis CADI i Dulcinea) o la gegantona Nona (premi Protegim i referent de cultura popular inclusiva per la Generalitat).
- Incidència Comunitària: L'experiència ha implicat més de 15 professionals de prestigi i de disciplines diverses i ha portat el talent de l'entitat a espais de prestigi com el Museu de Montserrat o el festival CurtÀneu, incidint en la millora de la percepció.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 20
Membres equips directius: 4
Sòcies: 20
Ateses: 71
Voluntàries: 15
Altres: 244 Artistes i ciutadania
15 artistes

Principals factors clau d'èxit

L'èxit de Connexions Artístiques i la seva consolidació després de quatre anys es fonamenta en la combinació de rigor metodològic i la capacitat de generar vincles horitzontals:

- Metodologia de Binomis i Co-creació: A diferència de l'art-teràpia convencional, el cor del projecte és la relació d'equitat entre la persona amb discapacitat i l'artista professional. Aquesta fórmula de co-creació reconeix la persona com a "artista" amb dret a l'autoria, un canvi de rol que és el principal motor de l'apoderament.

- Rigor i Acompanyament Professional: La participació de connectors professionals referents (com Jesús Vilamajó, Ana Iglesias o Eduard Muntada) garanteix la qualitat artística dels processos i dels resultats. Aquest rigor permet que les obres no es valorin només pel seu component social, sinó pel seu valor cultural intrínsec.

- Incidència Territorial i Xarxa Social: L'aliança amb agents clau (FiraTàrrega, Espai

- Guinovart, Escola Ondara o la Passió de Cervera) ha permès que el talent de l'Associació Alba ocupi l'espai públic ordinari. L'èxit recau en no tancar la cultura als centres, sinó en obrir-la a la comunitat rural.

- Reconeixement Extern com a Validació: El fet que creacions nascudes del projecte rebin premis nacionals (Premi Protegim per la Nona o el Premi CADIS pel curtmetratge del Samuel) actua com un factor d'èxit que retroalimenta l'autoestima dels participants i la confiança de l'entorn.

Dificultats i reptes superats

El desenvolupament de Connexions Artístiques ha hagut de fer front a reptes estructurals i metodològics derivats de la seva naturalesa transformadora en un context rural:

- Gestió de la dispersió territorial: El fet de treballar a l'Urgell i la Segarra implica una mobilitat complexa entre els centres de l'Associació Alba (Tàrrega, Verdú, Agramunt, Cervera) i els tallers dels artistes. Hem superat aquest obstacle mitjançant una planificació logística rigorosa i la creació d'espais de treball itinerants que han apropat l'art a la proximitat de cada participant.

- Equilibri en la co-creació: Un gran repte ha estat trencar la inèrcia de la relació "cuidador-pacient" per passar a una de "creador-creador". Ha calgut un treball previ de sensibilització amb els professionals de l'entitat i els artistes connectors per garantir que l'autoria de les obres fos realment compartida i horitzontal.

- Adaptació dels ritmes creatius: Compaginar els temps de producció artística amb les necessitats i ritmes individuals de les persones amb discapacitat o salut mental ha exigit una metodologia flexible però sistematitzada. El repte s'ha superat prioritzant el procés per sobre del resultat immediat, tot i que finalment s'han obtingut obres de gran qualitat.

- Superació de l'autoestigma i l'exposició pública: Molts participants s'enfrontaven per primer cop a l'exhibició del seu talent. Mitjançant l'acompanyament emocional i el suport dels connectors, hem transformat la por inicial en un apoderament.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

El desenvolupament de Connexions Artístiques ha hagut de fer front a reptes estructurals i metodològics derivats de la seva naturalesa transformadora en un context rural:

- Gestió de la dispersió territorial: El fet de treballar a l'Urgell i la Segarra implica una mobilitat complexa entre els centres de l'Associació Alba (Tàrrega, Verdú, Agramunt, Cervera) i els tallers dels artistes. Hem superat aquest obstacle mitjançant una planificació logística rigorosa i la creació d'espais de treball itinerants que han apropat l'art a la proximitat de cada participant.

- Equilibri en la co-creació: Un gran repte ha estat trencar la inèrcia de la relació "cuidador-pacient" per passar a una de "creador-creador". Ha calgut un treball previ de sensibilització amb els professionals de l'entitat i els artistes connectors per garantir que l'autoria de les obres fos realment compartida i horitzontal.

- Adaptació dels ritmes creatius: Compaginar els temps de producció artística amb les necessitats i ritmes individuals de les persones amb discapacitat o salut mental ha exigit una metodologia flexible però sistematitzada. El repte s'ha superat prioritzant el procés per sobre del resultat immediat, tot i que finalment s'han obtingut obres de gran qualitat.

- Superació de l'autoestigma i l'exposició pública: Molts participants s'enfrontaven per primer cop a l'exhibició del seu talent. Mitjançant l'acompanyament emocional i el suport dels connectors, hem transformat la por inicial en un apoderament que ha culminat en exposicions en espais de prestigi com el Museu de Montserrat o FiraTàrrega.

- Incidència en la comunitat: vèncer els prejudicis de l'entorn sobre la capacitat creativa del col·lectiu.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

Connexions Artístiques ha estat dissenyat amb una voluntat expressa de ser un model replicable, especialment en entorns rurals on l'accés a la cultura professional és limitat. Els factors que garanteixen la seva transferència a altres organitzacions del Tercer Sector són:

Metodologia sistematitzada de "Binomis": El projecte es basa en una estructura clara de parelles/grups de co-creació que pot ser adoptada per qualsevol entitat que vulgui treballar la inclusió social a través de l'art. La clau no és el recurs econòmic, sinó el canvi de mirada cap a la igualtat d'autoria.

Metodologia validada com a full de ruta: L'experiència acumulada, recolzada per nombrosos premis, entrevistes en mitjans i l'interès creixent d'agents i entitats culturals diversos, ofereix un full de

ruta contrastat per a altres organitzacions. Aquesta projecció externa actua com una validació de la metodologia de co-creació, demostrant que el model és viable, exitós i capaç de generar un impacte social i cultural de referència per al Tercer Sector.

Flexibilitat Territorial: El model ha demostrat ser efectiu en zones amb alta dispersió geogràfica (Urgell i Segarra), fent-lo ideal per a entitats que operen fora de les grans àrees metropolitanes.

Aliances de Proximitat: La replicabilitat es facilita mitjançant la creació de xarxes amb artistes i equipaments locals. El projecte ja ha inspirat tercers, com demostren les itineràncies a festivals (CurtÀneu) i l'interès de referents com Jordi Borràs.